

SISZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A Híradóhivatalban átvéve.
Egész évre 10 h.
Félévre 6 h.
Helyben hához hordva.
Egész évre 20 kor.
Félévre 13 h.
Külföldre postán szállítva.
Egész évre 24 kor.
Félévre 16 h.
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hétfő és
Ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.

A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XI. évfolyam 286. szám.

Nagyvárad.

Csütörtök 1915 december 16.

Előre Montenegróban.

Budapest, december 15. (Hivatalos.)

Délkeleti hadszíntér.

Kövess tábornok Plevjéjéről előnyomuló osztrák-magyar csapatai tegnap a Vrana-Gorától délre lévő montenegrói hadállásokat is egész szélességükben bevették. Egy hadoszlop Glibacinál az ellenséget üldözve a Tara szakadékig nyomult előre és szétgrasztotta az ellenség egy zászlóalját. Más csapatok elérték Grabot. A közvetlenül Beranetól keletre fekvő magaslatokon a mi osztagainkon kívül mohamedánok és albánok is állanak harcban a montenegróiakkal. Tegnap ejtett foglyaink száma 340 katona és 150 védköteles.

Az orosz és olasz fronton nincs esemény.

Budapest, december 15. (Hivatalos.)

Orosz hadszíntér.

Nincs különösebb esemény.

Olasz hadszíntér.

Budapest, dec. 15. (Hivatalos.)

A helyzet változatlan.

Höfer.

Németország felszólítása Görögországhoz.

Berlin, december 15. Ámsterdamból jelentik a Telegrafunionnak: A Reuter ügynökség hivatalos közleményben jelenti: A német birodalmi kormány a görög kormánytól kérdezősködött, vajjon azok az új engedmények, amelyeket Görögország a szövetségesekkel, nem veszélyeztetik-e Görögország semlegességét? Eddigelő a görög és a német kormányok között megindult eszmecsereéről hivatalos jelentést nem adtak ki, de nem tudják azt a tényt, hogy a helyzet nagyon válságos, ámbar alapos ok van arra a feltevésre, hogy a német birodalom nem fogja a dolgot a végtelékig várni, mert teljes mértékben elismeri hogy Görögország rendkívüli helyzetben van.

Szaloniki a mienk lesz?

Milanó, december 15. A Secolo azt az állítólagos szaloniki jelentést közli, hogy Bulgária Monasztir megszállásáról Ausztria-Magyarország javára lemondott. Ausztria-Magyarország, hogy Monasztirt és később Szalonikit megkaphassa, Bulgária javára az egész keleti görög Macedóniáról Kavallával, Ceressel, Dojrannal és Ghevghelivel együtt lemondott.

Divat értesítés elsőrangú női szabóság.

Tisztelettel értesítem a n. é. hölgy közönséget, hogy az őszi és téli divat összes újdonságai teljes választékban raktára érkeztek. Méret utáni rendelvények leggyorsabban eszközöltnék, kész női blousok, pongyolák, kabátok, divat kelmék, selymek, bársonyok, kalapok, vásznak, fehérneműk, ernyők, ridicülők, harisnyák, keztyűk, szőnyeg-, függöny-, paplanok és takarók legjobban beszerezhetők.

Az oroszok lázas készülődése.

Bécs, december 15. Csernovitzból táviratozzák a Fremdenblattnak: Egy menekült, aki a tarnopoli kerületből jött, elbeszélte, hogy az oroszok lázas sietséggel dolgoznak annak a vasutvonalnak és azoknak az országutaknak helyreállításán, amelyek Volhynia és Bessarabia felé vezetnek. Egész erdőségeket vágnak ki, hogy elegendő fát szerezzenek. Körülbelül huszezer ujoncot képeznek ki Tarnopol környékén, akik legutóbb Oroszországból jöttek.

Sziriában lesz az új hadszíntér.

Berlin, dec. 15. Athénből jelentik a Vossische Zeitung-nak: A Kaeri című lap bizonyosnak tartja, hogy a szövetségesek balkáni hadjárata legkésőbb egy hónapon belül azzal fog végződni, hogy a szövetségesek elvonulnak Szalonikiból. Az angol és a francia tiszték már utasítást kaptak, hogy készen álljanak az elutasításra.

A harc színterét Szíriába, Alexandrettebe helyezik át, ahonnan a törökök és németek előnyomulását hatásosabban ellensúlyozhatják, mert azok ott távolabb vannak centrumuktól, mint a Balkánon és nélkülöznek a bolgár csapatok támogatását is. Az angolok ott számíthatnak a franciák és az olaszok közreműködésére is, a mit Egyiptomban hiába reméltek. Ezenkívül az angoloknak Alexandrette közelében támaszpontjuk is van: Cyprus szigete.

Támadás Szaloniki ellen?

Budapest, december 15. (Saj. tud.) Genfből jelentik, hogy a központiak a Strumica-fronton nagy haderőket vontak össze, amiből Szaloniki ellen támadásra következtetnek.

A gallipoli expedíció pusztulás előtt.

Konstantinápoly, dec. 15. Trantomir őrnagy, román katonai attasé, a ki néhány napig a Dardanelláknál volt és onnan most tért vissza, a lapok tudósítói előtt úgy nyilatkozott, hogy na az entente csapatait sürgősen el nem viszik Gallipoli félszigetéről, akkor az egész haderő ott fog elvérezni.

Czillér Imre

nagyáruházában

Szent László-tér

A király elismerése a vármegye tiszttviselőinek.

Biharvármegye közgyűlése.

A megyebizottsági tagok nagy számmal elmentek meg a tegnapi közgyűlésen, amelyen dr. Miskolczy Ferenc főispán elnököl. A főispán rendkívül hatalmas lendületű beszédben emlékezett meg az Ó Felső elismeréséről, amelyben a vármegye tisztikarát részesítette. Az igazán nagyhatású, klasszikus beszédet az alábbiakban közöljük:

Tekintetes Törvényhatósági Bizottság!

Amióta Biharvármegye főispáni székében — immár hat éve — hivatásomat végzem, nem teljesítettem még kedvesebb és kellemesebb kötelességet, mint most, mikor a tekintetes Törvényhatóság figyelmét felhívom arra a november 21-én kelt legfelsőbb királyi rendeletre, melyet Ófelsége Sándor János magyar királyi belügyminiszter urhoz intézett s amelyben felsőge királyunk elismerését és köszönetét nyilvánítja Magyarországnak összes önkormányzati tisztviselőinek azért a minden ereje megfeszítésével, lelkiismeretes kötelességtudással végzett munkájáért, mellyel a háború ideje alatt az ország és hadviselés érdekeit oly eredményesen szolgálták.

Tekintetes Törvényhatósági Bizottság! Mindig nagy jelentőségű dolog a királyi köszönet, de százszor hatványozottabb annak súlya a mai nehéz háborús viszonyok közt. Azt, hogy az önkormányzati tisztviselők a háborúnak most már 16 ik hónapja óta mit végeztek, azt megítélni valóban csak az tudja teljesen, aki maga is irányítólag vagy ellenőrzésével maga is befolyt a működésbe. De hogy a laikus törvényhatósági bizottsági tag urak is betekinthessenek a munka rengetegébe, melyet felszínén csak az újságok közleményeiből ismernek, méltóztatassanak megengedni, hogy azt vázlatosan ismerethessem.

1914 július 26-án érkezett hozzánk a részletes mozgósítás és pár nappal ezután az általános mozgósítás elrendelése. Hogy e rendelkezés pontos, lelkiismeretes végrehajtása milyen óriási feladat, arról némi fogalmat nyújt az, hogy azokat a kötelességeket és kötött határidőhöz szabott tennivalókat, melyekkel a mozgósítás jár, külön törvények egész sorozata szabályozza, melyeket a legalaposabban ismerni és pontosan végrehajtani kötelessége a tisztviselőknek.

A sorozás nemcsak anyagból áll, hogy a hadköteles mérce alá áll, hanem jelenti az önkormányzati tisztviselőkre háruló feladatok egész nehéz és szövevényes sorát. A bevonultak hátramaradottjairól kell gondoskodni, ami, ha tekintetbe vesszük, hogy hány családtag sorsára kell tekintettel lenni, megértjük a feladat nehézségeit. A lősorozás, lősorozás, igavonó szekerek, kocsi, megszámlálhatatlan fuvar- és hadimunkások kiállításai is a tisztviselők körültekintő nehéz munkásságát igényli.

De a legelismérésre méltóbb munka, melyet a járványok, fertőző betegségek, a kolera, vérhas, tifusz elleni védekezés terén végeztek. Örök dicsősége marad az a tisztviselőnek és a hatósági orvosoknak, hogy a járványok terjedését és pusztítását megakadályozták. Hisz ha átlapozzuk a régi háborúk krónikáit, megdöbbentő részleteket olvashatunk arról, hogy milyen pusztításokat végeztek a háború alatt és azután a járványok. Természetes következménye volt a háborúnak az elsőrendű élelmiszerek megfogyása, az ezt követő élelmiszerezés, ami ellen meg kellett szabni a maximális árakat, majd a rekvirálást végezni, ami szintén óriási munkát, rengeteg kellemetlenséget jelentett és az ezzel járó súlyos problémákat

is sikeresen megoldották az önkormányzati tisztviselők.

És méltóztatassék tek. Törvényhatósági bizottság még számba venni azt a felelősségteljes munkát, melyet a hadisegély és az árvasegély megállapítása, kiosztása rótt a tisztviselőkre, aminél nehezebb, hálátlanabb feladat el sem képzelhető. Az internáltak és menekültek elhelyezése, majd mikor határainkról visszavertük az ellenséget, azoknak visszaszállítása is rengeteg feladatot igényelt. És tudjuk azt tek. Törvényhatósági bizottság, hogy a most már oly dicsőséges győzelmeket eredményező háborúnak végső döntő győzelemmel való befejezése nemcsak katonáink vitézségén és hősiességén, hanem azon is mulik, hogy itthon polgáraink produktív munkája, hogy tudja megerősíteni pénzügyi helyzetünket. És hogy e tekintetben is milyen fényes sikerrel álljuk ki a versenyt ellenfelünkkel, annak legörvendetesebb bizonyosága három hadikölesön inponáló sikere, amiben köztudomásulag szintén lelkes buzgó munkával vették ki részüket a tisztviselők. És hogy a nép felvilágosításának a hadikölesönjegyzés közgazdasági jelentőségének és hazafias kötelességének magismertetése körül Biharvármegye tisztviselői milyen lelkes agitációval végezték feladatukat, azt legörvendetesebben a hadikölesönjegyzésnek a vármegyénkben elért imponáló eredménye bizonyította.

Megfogyatkozott számban végezte a megokasodott munkát, megfeszített erővel Biharvármegye tisztikara, mely megérdemelte ezt a legmagasabb kitüntetést. Tisztelettel indítványozom tehát, hogy ezen nagyjelentőségű, az önkormányzati tisztviselők munkáját elismerő legfelsőbb királyi rendelet szóról szóra egész terjedelmében vegyük jegyzőkönyvbe, hogy ha majd a későbbi utókor forgatja Biharvármegye annalesait, büszkén mondhassa: „Ezek voltak a mi elődeink.” Egyben kérem a jegyzőkönyvbe venni azt a becsület és elismerést is, melyet Biharvármegye törvényhatósági bizottsága érez az ő érdemes tisztikara iránt. (Hosszantartó lelkes éljenzés. Az indítványt egyhangú lelkesedéssel elfogadták.)

A másik, a bihari katonáknak a haterőn tanusított magatartását és dicsőséget hirdető beszédet az alispán évnegyedes jelentésének azon részénél mondta el dr. Miskolczy Ferenc főispán, mely így hangzott:

Tekintetes Közgyűlés! Köztudomású dolog, hogy a cs. és kir. 37-ik gyalogezred, valamint a m. kir. 4 ik honvéd gyalogezred legénységét Nagyvárad törvényhatósági várossal együtt egészben a cs. és kir. 39. gyalogezred, valamint a m. kir. 3. honvéd gyalogezred legénységének tekintélyes részét a vármegyei lakosság szolgáltatta.

Lélekemelő s legbensőbb érzéseinket rezgésbe hozza a tudat, hogy a most fel sorolt csapatok mindegyike világháborúban annyira kitüntette magát, hogy egy a legfelsőbb Hadur, mint a legfelsőbb hadvezetőség mindezeket a csapatokat külön megemlítve kitüntette s részükre elismerését nyilvánította. Oly dicsőségteljes eredmény ez nemcsak a csapatokban küzdő fiatalokra, hanem vármegyénk egész közönségére is, hogy indokolt, miképp e kiváló hősiesség az eredeti ezred és hadtestparancsnoksági parancsok ideiktatásával méltó módon megörökítették.

Tekintetes törvényhatósági bizottság! A mi hazafias örömiánk és méltó büszkeségünk, hogy az immár 16 hónap óta annyi fényes győzelmet hozó világháborúban oly hősiességgel harcoltak a bihari katonák, hogy Ófelsége, legfelsőbb hadurunk és a hadtestparancsnokság kitüntető és örökké emlékeztető elismerését vívták ki. Kell, hogy Biharvármegye történetének annyi dicsőséget és hazafias erényt megörökítő lapjain is fel legyenek jegyezve a bihari katonák vitézi hőstettei, különösen az a fényes győzelem, melyet a

4. honvédgyalogezred az október 13 tól október 16-ig folyt csatában vívott ki. Indítványozom tehát, hogy a bihari katonák önfeláldozó hőstette s a király, valamint a hadtestparancsnokság elismerése Biharvármegye jegyzőkönyvében is megörökítettessék. Örök hálánk nyilvánítottassék a 4. honvédgyalogezred parancsnokságának, hogy e dicső harcok eredményéről értesítést küldött nekünk és végül nyilvánítsuk köszönetünk Obrinesák ezredesnek azért az irántunk tanusított figyelméért, hogy a legfelsőbb királyi valamint a hadtestparancsnokság elismerését velünk tudatta. (Hosszantartó lelkes éljenzés.) A főispán indítványát egyhangú lelkesedéssel elfogadták.

Ezután az igazoló választmány tagjait megválasztották Baranyi Andrást, dr. Gyöngyössy Istvánt, Tatár Zoltánt, Udvarhelyi Bélát, Nadányi Pált, dr. Morvay Zsigmondot, Des Echerolles Kruspér Gilbertet. A közigazgatási bizottság tagjait pedig az 1916—1917. évekre megválasztották: dr. Beöthy László, Telegdi József, Száhlender Károly, Platthy Miklós, dr. Karácsonyi János.

A vármegye többi napirenden levő ügyeinél vita nélkül fogadták el az állandó választmány javaslatait.

Négy francia repülő pusztulása.

Berlin, december 15. A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér.

Az arevonalon különös fontossága esemény nem történt. Repülőink látható eredménnyel támadtak meg egy angol gőzhajót, amely december hó 12-én Labanne magasságában megfeneklett. Az ellenség, amely Bapaume Perrones irányában Lotaringiába és Mülheim felé több repülőgéprajt küldött ki, légi harcban, illetve védő ágyúink tűzébe a négy repülőgépet, ezek között egy nagy két motoros vesztett.

Keleti hadszíntér.

Nincs újság.

Sikeres harcaink a montenegróiakkal.

Balkán hadszíntér.

Plevljétől délnyugatra az ellenséget a Tara-folyó, ettől keletre pedig a grab—brodarevói vonal mögé vetettük vissza. Több száz embert elfogtunk. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

A pápa beszéde ellen.

Bern, december 15. A Temps szerint olasz politikai körökben élesen elítélik a pápa konzisztórium beszédét s azzal vádolják a pápát, hogy az ország ellenségeivel rokonszenvez s hogy azok révén akarja megerősíteni a szentszék létűnt hatalmát. A Laptiével folytatott beszélgetést még vissza lehetett vonni, de az egész konzisztórium előtt elhangzott szavak kellemetlen emléket fognak hagyni az olasz nemzet lelkében.

A Corriere viszont a pápa böles és mérsékelt bezzédét a szövetségesekre kedvezően szeratná magyarázni. Azt erősíteti, hogy Hartmann kölni érsek olvasta a pápa beszédének fogalmazványát és figyelmeztette a pápát a veszedelemre, mely a németországi katolikusokat fenyegeti, ha a pápa nem nyilatkozik a legnagyobb elővigyázatossággal az európai háborúra vonatkozó kijelentéseiben.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, december 15.

Beöthy Pál elnök az ülés megnyitása után bejelentette, hogy Csontos Andor képviselő tegnap elhunyt; emlékéért a Ház jegyzőkönyvében örökíti meg.

Pekár Gyula a közoktatásügyi bizottság nevében előterjesztette jelentését az izlám vallás elismeréséről szóló törvényjavaslatról.

Harmadszori olvasásban elfogadták ezután a hazai ipar fejlesztéséről szóló törvény hatályának meghosszabbításáról, a métermérték ügyében hozott nemzetközi egyezmény beikkelyezéséről, a külkereskedelmi és a bíróságok és ügyészségek tagjainak az igazságügyminiszteriumban való alkalmazásáról szóló törvényjavaslatot.

Ezután folytatták a közszolgálati alkalmazottak háborús segélyéről szóló törvényjavaslat részletes tárgyalását.

Antal Géza előadó az első szakaszról javasolja, hogy a segélyt a községi és körmérnökökre is terjesszék ki.

Holló Lajos: Még egy kiegészítést ajánl az első szakaszhoz. Javasolja, hogy a községek és városok által fenntartott tanintézetek alkalmazottai, valamint a köz-igazgatás egyéb kulturális alkalmazottai és a közegészségügyi alkalmazottak is kapjanak rendkívüli segélyt. Különösen súlyt kíván helyezni arra, hogy az elemi iskolák tanszemélyzete is megfelelő segélyt kapjon.

Szóvá teszi ezután, hogy a miniszterelnök e nehéz időkben az összes pártokat nem vonta be az állam ügyeinek a vezetésébe, mert nem akarja, hogy az idő megőrölje az ellenzéki vezéreket. Mert hiszen a mai súlyos időkben minden nemzet politikai életében látjuk azt a törekvést, hogy koncentrációs kabinetben egyesítik a nemzet összes erőit. Igenis, helyes törekvés, ha ilyen nehéz helyzetben az összes pártokat meg lehet nyerni, hogy a nemzet ügyeiben közreműködjenek.

Teleszky János pénzügyminiszter reflektált ezután Holló Lajos felszólalására. A legfontosabb, aminek hiányát Holló Lajos felszólalásában kifogásolta, tudniillik az elemi iskolai tanítók segélyezése, bent van a javaslatban. Felel rá, hogy a pontot, amelyben ez a rész bennfoglaltatik. Ez a javaslat különben az összes városi és közigazgatási alkalmazottakra is vonatkozik, kivéve a városi alkalmazottak egy csoportját, még pedig az üzemi alkalmazottakét. Ezek azonban más helyzetben vannak.

Szabó István (nagyatádi) szólalt fel ezután. Dacára annak, — úgy mond, — hogy pártja ezt a javaslatot általánosságban elfogadja, be kell vallania, hogy a párt vidéki tagjai nem nagy szimpátiával viseltetnek a fizetésemelések iránt. Helyteleníti, hogy az összes tisztviselőket egyforma arányban segélyezzék. A kis fizetésekből nem lehet megélni; nem helyes, hogy a nagy fizetéseket ugyanolyan arányban emeljék, mint a kis fizetéseket.

Antal Géza előadó módosítást terjesztett elő, amely után a Ház a javaslat egyes szakaszait az előadó módosításával elfogadja.

Következett ezután a háború esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott törvények újabb kiegészítéséről szóló törvényjavaslat, amelyet Illyés József előadó ismertetett és elfogadásra ajánlott.

A javaslatához Návay szólott hozzá, majd Apponyi Albert gróf hangoztatta, hogy a kölcsönös vádaskodást ki kell küszöbölni a Ház tanácskozásaiából.

Tisza is kéri, hogy a vitákat nyugodtabb időkre halasszák el.

A javaslatot elfogadták.

Apponyi, Rakovszky és Harkányi mi-

niszter felszólalása után részletekben is áttertek az interpellációkra.

Abrahám Dezső interpellációjára Tisza azt válaszolta, hogy a régi zászlókat megfogják hagyni, míg az újakat, mint vezéreljző zászlókat fogják alkalmazni, még pedig a paritás teljes kidomborításával.

Rakovszky a cenzuráról interpellált, a mely sokszor pártcélokat szolgál.

Balogh Jenő igazságügyminiszter valószínűleg mordotta Rakovszky állításait.

Holnap az árdragításról szóló javaslatot tárgyalják.

Az ülés délután 3 órakor ért véget.

Nagy himlőjárvány Szerepen.

Véletlenül jött rá a hatóság.

Közveszélyes cigányok.

Biharvámegye területén egyre fenyegetőbb mérveket ölt a hólyagos himlő járvány. A polgárság hiába követ el minden óvintézkedést nem tud kellőleg védekezni, mert a cigányok széthordják a bacillusokat és a legvédehetőbb helyeket is megfertőzik a rettentő betegség csiráival. A helyzet annál veszedelemesebb, mert ez a teljesen kulturálatlan nép nem fordul orvoshoz, hanem kinlódik a legrettentesebb kinok közt és csak a balál váltja meg szenvedéseitől a beteget. Orvos egyáltalán meg se fordul az undok putikokban, ahol pedig hullák és betegek fekszenek egymás mellett a legborzasztóbb környezetben.

Legújabbán Szerepen fedezte fel a hatóság a veszedelemes bajt. Most sem a megbetegedett ember hozzátartozóitól tudta meg, hanem közigazgatási utór, más helyről, egyenesen a debreceni közoktatóháztól.

A debreceni közoktatóház vezetősége ugyanis arról értesítette a sárréti főszolgabíró, hogy a közoktatóházban felvettek egy Makula Gáspár nevű 16 éves cigányt, aki Szerepről valónak mondta magát. A cigányfia hólyagos himlőben szenvedett. A körházi jelentés alapján a főszolgabíró nyomában intézkedett, hogy Szerepen vizsgálatot tartassanak.

A kiküldött orvos megdöbbentő dolgokat talált a községben.

A cigányok közt hólyagos himlőben betegnek talált 5 embert, akik már 2-3 hét óta fekszenek a szemétdombon minden segítség nélkül. A betegeket öreg cigányasszonyok kuruzsolták. Hogy milyen helyzetben voltak a betegek, az egyszerűen leírhatatlan.

A betegek között az orvos két hullát is talált és pedig Makula Anasztázia és Rácz Mártonné hulláját. Ez a két szerencsétlen asszony hetekig feküdt hólyagos himlőben, míg végre a kuruzslók nem tudtak rajta segíteni és napokkal azelőtt meghaltak. A két hullát a hatóság azonnal eltemettette s a cigányok lakásán a dezinficiálást elvégezték.

A főszolgabíró az eset megvizsgálása után tegnap jelentést tett Fráter Barnabás alispánnak. A jelentésben a főszolgabíró annak a véleményének adott kifejezést, hogy a cigányok széthurcolták a hólyagos himlő bacillusait. Nehogy a veszedelem még nagyobb mérveket öltön, Bakatsa Béla főszolgabíró kéri az alispánt, hogy rendelje el

az egész község és a hozzátartozó tanyák lakosainak a beoltását. A megfertőzött községet különben zár alá helyezték.

Kicsi kifli — nagy kifli.

Hogy akarták kijátszani a miniszteri rendeletet.

A kormány a finomabb lisztel való takarékoskodás céljából tudvalevőleg rendeletet adott ki, amelyvel december 13 től az egész országban eltiltja az u. n. kis sütemények: a zsemlye és kiflifelék sütését.

Nagyvárad városa a rendes határidőben nem tudatta hivatalos uton a pékekkel a rendeletet, mert hivatalosan nem kapta meg a miniszter rendeletét, ezért még kedden is zavartalanul készítették és árulták a friss zsemlyét és kiflit.

Tegnapra azonban már értesítve lettek a pékek a tilalomról, tehát azt lehetett várni, hogy tegnap reggel már mindenki nélkülözi kávéja mellől a megszokott kiflit és zsemlyét.

A piac közönsége azonban, amely már megszokta, hogy csak nagyitövegen át szemléltethető zsemlyét és kiflit kap a pénzért, nem akart hinni a szemeinek, mikor az apró sütemények helyett hatalmasan megrott olyan zsemlyéket és kifliket látott, mint egy-egy kis cipó és egy-egy természetes karácsonyi diós-patkó.

A közönség másnak hiányában gyorsan kezdte összevásárolni a szokatlanul megnőtt süteményeket, amiket 40, 50 és 60 fillérjével bocsátottak áruba.

A dolog egyszerű magyarázata pedig az, hogy a pékek egy része gondolt mérészet és nagyot s akként akarta a miniszteri rendeletet kijátszani, hogy a tiltott „kis-sütemény”, helyett hatalmas zsemlyéket és kifliket készített és hozott forgalomba.

Mivel azonban ma már nem csak szemfüles riporterek, hanem szemfüles polgárok is vannak, akiknek a süteményárusok körül keletkezett tumultus csakhamar feltűnt, a tényér nagyságu zsemlyék rövidesen a rendőrséghez kerültek.

A polgárok jelentésére Kemény Ignác rendőrkapitány az egész készletet a kihágási bíróság elé internálta, az elárusítókkal egyetemben.

A süteményárusok azzal védekeztek, hogy a rendelet csak a kis süteményekre szól, már pedig a kifogásolt süteményekre még az irigység sem foghatja, hogy kicsik volnának.

A rendőrség azonban átlátott a csalafintaságon s így a pár ezer darab tiltott esemege készítésének és áruba bocsátásának még kellemetlen folytatása lesz.

Pásztor Pertalan aljegyző mint helyettes kihágási bíró a süteményekből mintákat vett s úgy az illető pékek, mint az elárusítók ellen a kihágási eljárást megindította, a süteményeket pedig kiszolgáltatva az eladóknak.

Távozáskor az egyik elárusító méltatlankodva monologizált:

— Ki látott még ilyen igazságot? Eddig az volt a baj mindig, hogy kicsi a kifli és zsemlye, most meg azért büntetnek meg, mert nagy. Mit csináljon hát a szegény ember?!

A „Táncosnő“ és a „Montmartre“

Megírtuk, hogy Lengyel Menyhért leg-
ujabb szindarabjának, a „Táncosnő“-nek té-
máját Pierre Fraudale francia író „Mont-
martre“ c. darabjából vette kölcsön. E cik-
künknek annak idején lekötölte a budapesti
„8 Órai Ujság“ is. Most nyilatkozik Len-
gyel Menyhért a 8 Órai Ujság munkatársa
előtt, amiről az illető lap a következő cikk-
ben számol be a lap művészeti rova-
tában:

A táncosnő és a Montmartre.

Megírtuk a minap, hogy a nagy-
várad Tiszántúl azzal vádolta meg
Lengyel Menyhértet, hogy A tán-
cosnő című új darabjának a té-
máját Pierre Fraudale francia író
Montmartre című darabjából me-
ritette. Lengyel Menyhért a vádra
így nyilatkozott munkatársunknak:

— Amit a nagyvárad ujság írt
rólam, teljesen alap nélkül való.
Pierre Fraudale darabjához semmi
köze sincs A táncosnőnek. Az
egész ügyet különben átadtam ügy-
védemnek, aki a Tiszántúl ellen
megindította az eljárást.

A Lengyel Menyhért ügyvédének eljá-
rásáról ebben az ügyben még semmit sem
tudunk, de ennek az ügyvédnek nehéz dolga
lesz, mert kezeink között Pierre Fraudale
„Montmartre“ c. darabja, mely a párisi
Jelustraciona mellékleteként jelent meg né-
hány év előtt. Ennek a szindarabnak a szö-
vege olyan családi rokonvonalakat mutat a
Táncosnő-vel, amik kötségtalenné teszik,
hogy egy családból valók.

Ezt az ügyet nem lehet egy előkelő
gesztussal elintézni, mintahogy Lengyel
Menyhért teszi, mikor az ügyet ügyvédjé-
nek adja át.

Az ilyen üzletszerű elintézés különben
Lengyel Menyhértnek sajtósága irodalmi
ügyekben.

Öngyilkosságok a megyében.

Aggok és fiatalok. Életuntság, nyomor, elkeseredés.

Körösszegapátiból jelentik Pópa János
itteni gazda Takáts Sándor 17 éves fiúval
vadászni ment a rétekre. Pápával volt a vad-
ász-fegyver. Pápa egy utjába eső esatornát
akart átugrani s ezért letette a vadász-
fegyvert s így ugrott át a csatornán, Takáts
Sándor a tuisó parton maradt. Mikor Pápa
visszanézett, elhült arra, amit látott. A fiu
felvette a fegyvert s elsütötte. A golyó tel-
jesen szétroncsolta Takáts koponyáját. Hogy
miért lőtte föbe magát, annak kiderítésén
most fáradozik a esendőrség.

Micskéről írják: Deme László vámos-
lázi 60 éves földművest a falu határán az
árokban megfulva találták. Hogy került oda,
az iránt folyik a nyomozás.

Hegyközkovácsiból jelentik: Hegedüs
József 60 éves földmives ott felakasztotta
magát. Tettének oka: a nyomor.

Sarkadról jelentik: Szász Lajos 72
éves földmives felakasztotta magát. Tettét
életuntságból követte el.

Székelyhidről írják: Balog Sándor
77 éves világtalan koldus felakasztotta ma-
gát. Tettének oka: életuntság és nyomor.

Váncsodról jelentik: Gulyás Mihály 65
éves nős, családos gazdálkodó az istállóban
felakasztotta magát elkeseredésében afelett,
hogy lovát és gabonáját rekvirálták.

A posta és a karácsonyi küldemények.

Figyelmeztetés a közönséghez.

A tábori postai esomag forgalom a ka-
rácsonyi időszakban előre láthatólag nagy
arányokat fog ölteni; ezenkívül a kará-
csonyi polgári esomagforgalom szokásos
emelkedése is várható úgy, hogy a magyar
kir. posta mai korlátolt teljesítő képessége
és a kedvezőtlen közlekedési viszonyok foly-
tán könnyen olyan torlódások állhatnak be,
melyek a karácsonyi esomagforgalomnak le-
bonyolítását lényegesen hátráltatni fogják.
A haretéren küzdő véreink méltán elvár-
hatják, hogy a nekik szánt karácsonyi eso-
magokat a kellő időben megkapják. Ezen
cél érdekében felkérem a közönséget, hogy
a karácsonyi időszakban polgári esomagok-
nak a szétküldését, — a minek legtöbbször
a szokáson kívül egyéb indító oka nincs,
— a legszükségesebb mérvre korlátozza, a
esomagolásra és címzésre vonatkozó sza-
bályokat betartsa és ezzel a karácsonyi tá-
bori esomagforgalom akadálytalan lebonyo-
lítását a maga részéről is előmozdítsa.

A karácsonyi és újévi postaküldemé-
nyek esomagolását és címzését illetőleg kü-
lönösen szem előtt tartandók a következők:

1. Pénzt, ékszer, más tárgyakkal egybe-
esomagolni nem szabad.

2. Csomagolásra faláda, vesszőből font
kosár, viaszos vagy tiszta közönséges vá-
szon, kisebb értékű és csekélyebb súlyu tár-
gyaknál pedig erős esomagolópapír hasz-
nándó.

Vászon, vagy papirburkolattal bíró eso-
magokat, göb nélküli zsineggel többszörösen
és jó szorosan átkötni, a zsineg keresztvezési
pontjain pedig peesétviasszal lezárni kell.

A pecsételéssel vésett peesétnyomó hasz-
nándó.

3. A címzésnél kiváló gond fordítandó
a címzett vezeték- és keresztnévnek vagy
más megkülönböztető jelzések (pl. ifjabb,
idősebb, özvegy stb.), továbbá a címzett pol-
gári állásának vagy foglalkozásának és lak-
helyének pontos kitételére; a Budapestre és
Wienbe szóló küldemények címeraitaiban ezen-
kívül a kerület, utca, házszám, emelet és
ajtó jelzés stb. kitéendő.

A rendeltetési hely tüzetes jelzése (vár-
megye) s ha ott posta nincs, az utolsó posta
pontos és olvasható feljegyzése különösen
szükséges.

A címet magára a burkolatra kell
írni, de ha ez nem lehetséges, úgy a cím
fatáblácskára, bőrdarabra, vagy erős lemez
papírra irandó melyet tartósan a csomaghoz
kell kötni.

A papírlapokra írt címeket mindig
egész terjedelmében kell a burkolatra felra-
gasztani.

Felette kívánatos, hogy a feladó nevét
és lakását, továbbá a címerat összes adatait
feltüntetve papírlap legyen magában a cso-
magban is elhelyezve arra az esetre, hogy
ha a burkolaton levő címerat leesné, el-
veszne vagy pedig olvashatatlaná válnék, a
küldemény bizottsági felbontása útján a jel-
zett papírlap alapján a csomagot mégis kéz-
besíteni lehessen.

Kívánatos továbbá, hogy a feladó saját
nevét és lakását a csomagon levő címerat
felső részén is kitüntesse.

5. A csomagok tartalmát úgy a cím-
iraton, mint a szállítólevélen szabatosan és
részletesen kell jelezni.

Budapestre és Wienbe szóló élelmiszere-
ket, illetve fogyasztási adó alá eső tár-
gyakat (husnemű, szeszes italok stb.) tar-
talmazó csomagok címerataira, nemkülönben
az ilyen csomaghoz tartozó szállítóleveleken
a tartalom, minőség és mennyiség szerint
kiirandó (pl. szalonna 2 kgr., egy pulyka 3
kgr., 2 liter bor, stb.)

A tartalom ily részletes megjelölése a

fogyasztási adó kivétele szempontjából szük-
séges és a gyors kézbesítést lényegesen elő-
mozdítja.

Nagyvárad, 1915 december 10 éa.

Siket, s. k.

„Nem hagytuk ott a gépfegyvereinket.“

Görz előtt.

A posta kuszált, zavaros írásu levelező-
lapot hozott Oláh Lajosnak, a nagyvárad
ügyészségi fogház őrmesterének. A fia, ifjabb
Oláh Lajos honvédhadnagy írta, aki tavasz-
szal mint kadét ment az olasz haretérré s
most megsebesült. A levelezőlapon tudatta
atyjával, hogy sebet kapott, de nincs
nagy baj.

Oláh Lajos elutazott fia után s meg-
találta Steinfeld-en, egy kis barakkvárosban.
Srapnellgolyó furódott a hátába s nagyon
válságos lett az állapota. Mikor magához
tért, ezeket beszölte:

— A gránátok eső módjára hullottak
fedezékünk körül, ahol nyoleadmaggammal
egy gépfegyverrel dolgoztunk. Egyszerre ész-
revettem, hogy a taljánok megkerültek ben-
nünket s elváltak a főcsapatától, amely visz-
zahuzódott. „Ide segítség kell“, gondoltam
s már mentem is utána. Felettem nagy dör-
renést hallok s rögtön rá erős fájdalmat a
hátamban. „Sebaj“, mondom, csak birjam,
mig találok valakit. Csakugyan egy ezredet
találtam s jelentettem neki, hogy gépfegyver
megmentésére kell segítség. „Hát hol van-
nak maguk?“ kérdi az ezredes. Mutatom.
Csakhamar katonák mennek az én embe-
reim segítségére, akiket a talján már nagyon
szorongatott. De én nem bírtam szusszal, a
vér elöntött s összeestem. Hordágyra tetek
s elvittek. Mikor elmentünk arra a helyre,
ahol állottunk, két gránát csapott le s fel-
túrta a földet. De a segítség jókor jött, a
gépfegyver s nyole emberem megmenekült.
Másnap az elhagyott árkot visszafoglalták a
mieink. Az olasz — fejezte be a beszédet a
kis hadnagy — bátor katona, de mi az olasz
a magyar katona hősiességéhez mérve?

Oláh Lajos most már jobban van; a
golyót, amely hátába ment be a nyolecadik
bordáig, kivették s reméli, hogy még vissza-
megy a haretérré, ha felgyógyul.

Névjegyek

izléseesen és
jutányosan
készülnek a

Szt. László-nyomdában
Szilágyi Dezső-utca 5.

Tea-délután a katonákért.

Jótekonny teadélután a katonákért! Polgár Mariska a melegsívű, igazi honleány kiadta e jelszót s Nagyvárad előkelő közönsége, amely sohasem zárkózik el a jótekonny-ság hívó szavai elől, páratlanul szép számban gyűlt össze tegnap délután a Kath. Kör Szent László-termében. Az impozáns teremben terített asztalok s párologó, finom tea várta a tömegesen felvonuló közönséget, amelynek aztán igazán páratlan kedélyes délutánban volt része.

Tarka, színes, vidám volt a hangulat, a Szigligeti színház bájos művésznői szolgálták fel az illatos teát fáradhatatlan buzgósággal, miközben a honvédzenekar nyújtott kiváló műélvezetet stílusos, precíz játékaival. Aztán következtek a színház művésznőinek a számai, szavaltat és dalok, amelyek egytől-egyig kellemesen szórakoztatták a vidáman teázó közönséget.

Bihari Ákos nagy hatású szavalt szép klasszikus költeményeket, Uray Blanka szépen énekelte, Tompa Béla is kedves ének-számokat adott elő. Tetszéssel fogadta a közönség Komáromy Gizi énekét, valamint azt a bájos kis versikét, amelyet nagy közvetlenséggel szavalt el. Bihari Sándor gyönyörű magyar dalszámait is meleg tapsokkal honorálta a közönség.

Majd a délután legizgalmasabb pontja, a tombola tárgyak kisorsolása következett, amely kedvesen izgatott hangulatot keltett a jelen voltak körében. Értékes tárgyakról kezdve apó csecsebecséig mindent lehetett nyerni s még az a kevés játékos is elégedetten távozott, akire a szerencse nem mosolygott rá, annyira kellemes szórakozásban volt része. Este negyed 9 órakor ért véget az ünnepély, amely a jelek után itélve feltétlenül elérte nemcsak célját, a harctéren küzdő katonák meleg ruhával ellátását. Csak páratlan dicőrelett emlékezzünk meg Polgár Mariskáról a tea-délután kezdeményezőjéről és rendezőjéről, aki kiváló buzgósággal vezette sikerre nemcsak eszéjéét.

HIREK

Háborus délután a bolgár Vörös-Kereszt javára

Nagyszabású művészi háborus délutánt rendez a Katholikus Kör e hó 19-én d. u. 5 órakor a Kath. Kör Szent László-termében a bolgár Vörös Kereszt javára.

Az ünnepély legnagyobb érdekessége a kiváló szónokok: P. Trefár Leonárd Szent Ferenc-rendű provinciálisnak nagyszabású beszéde lesz, melyet „Régi utak a háborus világ új élete felé” címmel tart. Az előkelő szónok új meglátásokkal tanulmányozza a társadalmi kérdéseket s beszédében befogja mutatni a most kialakuló háborus világ új életét.

Az ünnepélyt dr. Karácsonyi János, a Katholikus Kör egyházi elnöke nyitja meg, melyet egy művészi szám követ: Szokoly Erzsike zongorajátéka.

A kir. kath. tanítóképző zenekarának előadása fejezi be az ünnepélyt a bolgár

nemzeti indulóval, melyet Resch Mihály zenetanár alkalmazott zenekarra.

A műsor a következő:

1. Megnyitó. Tartja dr. Karácsonyi János egyházi elnök.
2. Reinhold: Impromptu eis moll. Zongorán előadja Szokoly Erzsike urleány.
3. Régi utak a háborus világ új élete felé. Beszéd, tartja P. Trefár Leonárd provinciális.
4. Szkordev: „Sziuznici—razbojnici”. („Szövetségesek ti rablóhad.”) Bolgár nemzeti induló. Vonás zenekarra alkalmazta Resch Mihály zenetanár. Előadja a kir. kath. tanítóképző zenekara. Zongorán kísérik: Rottensteiner Lajos és Takácsy Béla III. é. t. j.

Belépti jegy: Ülőhely 1 korona, állóhely 40 fillér.

Felülfizetések a jótekonny eszra való tekintettel köszönettel fogadtatnak.

*** Kocsán János városatya-jelölt.** A december 26-ra kitűzött városatya választás Várad-Olasziban, sima, nyugodt lesz. Mint értesülünk, valószínűleg Kocsán János kir. törvényszéki bíró lesz az egyedüli jelölt, akire nézve a pártközi konferencián mindkét párt vezetői már meg is állapodtak.

*** Kongregációi élet.** Az Urnök Mária-Kongregációja ma délután 5 órakor tartja rendes összejövetelét a Szent László menedékházban.

Az Urak Kongregációja ma d. u. fél 7-kor a szokott helyen tartja rendes összejövetelét.

*** A villamos bevezetések nehézségei (A kisemberek kérése.)** Mióta a villamosmű nagyobb kihitelezések miatt beszűntette a hitelt, a bevezetési munkálatok szünetelnek. A jelentkezőknek ugyanis a bevezetési költségeket teljes összegében előre le kell tenniük, csak úgy fog hozzá a villamosmű a bevezetési munkálatokhoz. Ez a merevség nem lehet vezető gondolata egy kereskedelmi vállalatnak, amely terjeszkedni akar, de megakadályozza azt, hogy a kevésbé tehetősek, a kishivatalnokok, kisiparosok a villamos világításhoz juthassanak, amely tiszta, kezelése kényelmes és elég olcsó is, míg a petroleum drága, nem tiszta, kezelése kényelmetlen s rosszul világít. De melyik kisember tud ma nagyobb összeget deponálni? Hiszen azzal, hogy az első havi részletet kifizette előre s biztosította a következő részletet, már levette a rizikót a villamosműről, mert hiszen 50—60 koronás munkálatokról van szó, amelyek maguk is elegendő biztosítékot nyújtanak, ha 1—2 részlet már be van fizetve, a vezeték és lámpák értékében. Ezért most a villamosmű felügyelő bizottságához fordultak azok, akik a főmérnöktől a részletfizetést nem tudták elnyerni s azt kérik, hogy mint minden kereskedelmi vállalat, kisebb összegek erejéig adjon hitelt a kisembereknek s csak nagyobb bevezetéseknel kérjen kellő biztosítékot.

*** Biharmegyében nem tudnak semmit az élelmiszerekre vonatkozó miniszteri rendeletről.** A nagyváradai rendőrség tegnap érdekes átiratot küldött Biharvármegye alispánjának az élelmiszerek árusításának ügyében. Az átirat szerint a kihágási ügyosztály arról panaszkodik, hogy legutóbb, mikor egy biharmegyei asszonyt meg akart büntetni, mert a

piacra nem a miniszteri rendeletnek megfelelően járt el az asszony azzal védekezett, hogy ő mitsem tud arról a rendeletről, de nem tud róla semmit az egész falu. A legutóbb kiadott szigorú miniszteri rendelet ugyanis Nagyváradon már életbe is lépett. Biharmegyében, ahol pedig a termelők laknak, egyáltalán nem tudnak róla s így nyugodtan alkalmazkodtak a régi szokásokhoz. A rendőrség most arra kéri az alispánt, hogy a rendeletet a legszélesebb mederben tegye közhírré, nehogy tömegesen kellessen megbüntetni a rendelet ellen vétőket.

*** Kevés a tűzifa.** Nagyvárad közönsége erősen érzi a fahiányt. A gazdasági ügyosztály ajtaján alig függesztették ki a táblát, hogy tűzifa kapható, annyira megröghanta a közönség, hogy egy nap alatt az összes készlet elfogyott s újból le kellett venni az ajtóról a táblát. A bihari erdőipar r. t.-gal Rimler Károly polgármester tárgyalásokat folytatott, hogy a szállítás alatt levő 300 waggon fán kívül újabb famennyiséget adjon a városnak. A polgárnagynak sikerült kieszközölni, hogy a részvénytársaság még 100 waggon tűzifát szállít a városnak. Erre annál nagyobb szükség van, mert a város iskolái részére még nincs meg a télre szükséges fa. Erre a célra pedig tetemes mennyiség szükséges.

*** Esküvő.** Fényes esküvő volt tegnap fél 1 órakor a váradolaszii plebánia templomban, Hillwig Vilmos lovastüzérkapitány, a III. oszt. vaskoronarend vitéze esküdött örök hűséget bájos arájának Reck Ilonának, Reck Géza földbirtokos és neje Popovics Ilona egyetlen leányának. Ez alkalomra a templomot gyönyörűen feldíszítették virágdísszel, s előkelő közönség töltötte meg a templom padrait. A vőlegény a bukovinai frontról jött haza az esküvőre, melyre december 31-ig kapott szabadságot. Násznagyok voltak: Ferlaufen Teodor gyalogsági alezredes és a menyasszony részéről: Geiger Miklós gyáros. Az esketés után Imrik S. Zoltán tb. kanonok, plebános gyönyörű beszédet intézett az ifjú párhoz. Az esküvő után a násznép lakomára gyűlt össze az örömszülők Uri-utca 11. szám alatti lakásán. A lakomán Geiger Miklós mondott felköszöntőt az örömszülőkre és a fiatal párra s Imrik S. Zoltán tb. kanonok a vendégeket köszöntötte fel. Nagyon meghatározó volt az örömapa tószója, ki leányától bucsuzva arra kérte vejét, hogy ép oly szeretettel védje egyetlen leányukat, mint amilyen szerető gondosságban volt része a szülei házában. A lakoma után a fiatal pár Budapestre utazott.

*** Kolera a szerb fogoly táborban.** A kolera ismét felütötte fejét az ország egyes részeiben. Legújában a VII-ik hadtestparancsnokság területén öltött nagyobb mérveket a járvány. A hadtestparancsnokság most átiratilag értesítette erről az összes törvényhatóságokat, azzal, hogy a kellő óvintézkedéseket fogantossítsák. A katonai értesítések szerint különösen a déli szerb fogolytáborban szedi tömegesen áldozatait a kolera.

*** Az első megfagyott.** Belényesből jelentik: Az országuton egy halottat talált a rendőrség. Petnicze Péter szolnodeli gazdálkodóra ismertek, aki atközben megfagyott.

*** Gróf Széchényi Miklós karácsonyi ajándékai.** Gróf Széchényi Miklós püspök most osztalta szét a következő adományokat: Házi ezredeink fronton levő katonáinak 500 K, a Vilmos huszároknak 400 K, a váradi kórházakban ápolat sebesülteknek 600 liter bor, Orsolya zárda 200 K, Szent Vincze intézet 200 K, Immaculata intézet 200 K, Váradvelencei irgalmas nővérek 200 K, Közkórházi Szent Ferenc rendi apácák 200 K, Papnevelde 200 K, Szent József intézet 200 K, Kath. legényegylet 200 K, Bölcsőde egyesület 200 K, Bihar megyei nőegylet 200 K, Szent László fiu-menedékház 100 K, Tanítóképző 100 K, Erzsébet leányárvaház 100 K, Városi tűzoltók 100 K, Önkéntes tűzoltók 100 K, Elmekórház 200 K, Közkórházi betegek 200 K, Apostolok háza 100 K, Nagyváradi árvaház 100 K, Nagyváradi Gyermekórház 100 K, Oltár-egylet 100 K, Kath. Nővédő Egylet 100 K, Kath. Kór 200 K, Iparosok menháza 100 K, Nagyváradi sanatorium 100 K, Kath. Iskola Egyesület 300 K, Regisi Szent Ferenc Egylet 50 K, Kath. Sajtó Egylet 500 K, Samaritanus Egylet 50 K, Munkás betegsegélyező Egylet 200 korona.

*** A péksütemények előállításának korlátozása.** A m. kir. minisztérium a háború esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott törvényes rendelkezések alapján a következőket rendeli: Kenyér, kenyérműek, vagy más sütemények előállításával ipar- vagy keresetszerűleg foglalkozó vállalatok, üzemek, üzletek vagy egyének buzának, rozsnak, árpának és keverékeinek örleményeiből zsemlyét, kiflit, vagy más apró péksüteményt nem állíthatnak elő és ily sütemények előállítására semminemű megbízást nem vállalhatnak. Ilyen süteményeket forgalomba hozni senkinek sem szabad. Nem esik az 1. §. rendelkezései alá az a eukrászsütemény, amelyben az előállításához felhasználott összes anyagokból a liszt nem éri el az egész mennyiség 50 százalékát. Aki a jelen rendeleten alapuló tilalmat megszegi, az, amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és az 1914. L. t. c. 2. §-a értelmében 2 hónapig terjedhető elzárással és 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő. A főkapitány a mai napon az összes sütőiparosokkal és kávéháztulajdonosokkal külön tudatta a fenti miniszteri rendeletet. Ezután is figyelmeztetnek a fent érdekeltek, hogy a rendőri közegek szordától, f. hó 15 től kezdve szigorúan fogják ellenőrizni. Az esetleg talált kis fehérsüteményeket el fogja kobozni. **Rendőrkapitányság.**

*** A Szent József intézeti sebesült katonák részére a következő adományok érkeztek:** Kenéz Sándorné 20 K, özv. Wallasek Vencelné 10 K, Schlauch Jozefin 20 K, Seenger Béla és Jolánka 10 K, mely adományokért hálás köszönetet mond a Szent József intézeti hadikórház vezetéséig.

*** Tilos a virágcsempészés.** Az olaszokkal való háborunk dacára az olasz virágkereskedők üzletet akartak csinálni virágaikkal, amelyeknek a mi kertészeink voltak a legjobb vevői. Ezért az olasz virágokat a derék itáliaiok Chiassónát becsempésztek Magyarországra. Egy vidéki város rendőrkapitánya jött rá erre s feltérjesztést tett a kormányhoz. Miután a kérdés fontos volt, megkérdezték a vidék nagyobb virágkereskedőit, köztük ifj. *Jelinek* Ferenc műkertészt is, hogy mi itt a teendő. Valamennyien a csempészés betiltása mellett nyilatkoztak, mert a virágcsempészés egyszersmint kém is, aki híreket közvetít az olaszoknak. Így aztán a kormány ki-mondotta az Olaszország felől való virág-

csempészetre a nagy tilalmat. Más, semleges országból azonban az ott termelt virág behozatala szabad.

*** Temetés.** Néhai *Mihálka* Béla kir. főgyógyászati tisztviselő temetése tegnap délelőtt 10 órakor nagy részvét mellett ment végbe. A temetésen megjelentek a kir. ügyészség és kir. törvényszék tagjai és az elhunyt nagyszámu jóbarátai és tisztelői. A temetési szertartást *Gencz János* főesperes végezte, mely után a díszes érekegyporsót feltették a négyes fogatu üvegdiszkocsira és elől a szebbnél szebb koszorúkkal megrakott virágkosíval az imponáns gószmenet az olasz temetőbe vonult, ahol a családi sírhelyen helyezték végső nyugalomra az elhunytat. A koszorúk szalagjain a következő feliratok voltak: Felejtethetlen jó Bélának — szerető felesége és kis fia. Szeretett jó sógorának — *Leitner Ferenc, József* és családja. Felejtethetlen jó sógoromnak — *Jósi.* Felejtethetlen jó vőmnek. A jó barát nak szeretet jeléül — *Nagy Sándor.* Bélának — *Margit* és *Károly.* Részvéte jeléül — *Fenesy Lajos* és neje. Felejtethetlen sógorunknak — *Horváthy Károly* és neje. Szeretett Bélának — tisztelete jeléül — *Raszterné.* Legjobb baráti szeretetből — *dr. Fekésházy Endre.* A díszes temetést *Veiszlovita Adolf* és *Fia* első nagyváradi temetkezési vállalata rendezte.

*** Kut, patak, forró moslék.** Geszten *Tárnok* Lászlóné 7 éves *Mihály* nevű fia a szomszédba ment s ott beleesett a kutba. Belefutott. A szülőket gondatlanság gyanuja terheli. — *Rostiás Sándor* gypü-solymosi másfél éves fiu a forró moslékba esett s összeégett. — *Belényesből* írják: *Pap Floóra* Méhrázon a patakba esett s belefutott.

*** Három liter Családi rumot** készíthet bárki pár percz alatt a Farkas-féle családi rum-kivonattal. Ára 60 fillér. Családi thea-kivonat 10 adag 50 fillér. Kapható *Farkas István „Apolló”* drogeriájában. Rákóczi-ut 7/B.

*** Kossuth-utca Sas-palota. Telefon: 635. sz. Aszódy** 8-féle zamatu pörkölt kávéi izre és zamatra utánozhatatlan, kávépörköldém kora reggelitől késő estig a fogyasztók rendelkezésére áll, nagymennyiségben teák, rumok, kakaó, csokoládék, szardíniák, sajtok, szalámi, *Kugler Gerbenud* cukorkák. Színházba, *Apolló, Uránia* és *Vigadó* moziba járók cukorkát *Aszódytól* *Kossuth-utca, Rákóczi-utca, Zöldfa-passzáz* és *Kossuth-utcai passzázban* vásárolhat főzletli árak szerint, kávékrém 1 darab 2 fillér, 1 nagy rud csokoládé 16 fillér. *Kossuth-utcai passzázban* külön halkonzerv üzletben kaphatók összes faju páccelt halak, u. m. ossee, fillé, tengeri hal, mely pótolja a húst, stb. Karácsonyra és Mikulásra még soha nem létező óriási nagy szaloncukorka vásár és sok ajándéknak való édességek kaphatók. Katonai postaládák és harséleri dobozok megtöltése üzleteimben árukkal együtt beszerezhető. Üzleti vállalatom: Főzlet: *Kossuth-utca, I. sz. fiók: Sas-passzage* halüzlet, II-ik fiók: *Zöldfa-passzage* kabaréval szemben, III-ik fiók: *Csokoládé Király Rákóczi-ut Orsolya-zárda.*

*** Családi rum** vaniliával vagy ananász ízzel literje K. 3.80. Mindenféle likőr essentiák 1 üveg 60 fill. Cognac legkiválóbb minőségben. Tejkivonat 4 literre való K. 1.20. Kapható *Farkas István „Apolló”* drogeriájában Rákóczi-ut. 7/B.

*** Zsuzsi kisasszony** a Rákóczi-utca 7. sz. alatt *Aszódyval* szembe. *Simon Gyula* hangszerkészítőnél, *Mikor* az est megszélni kezd, Nem én lettem hűtlen hozzád. Te szőke gyermek. Háborus lemez újdonságok. Hangszerek hegedűk, gramafonok eladása és javítása olesóárban. Hár különlegességek.

CIPÓ
újdonságaim megérkeztek!
Reichard Dezső
Rákóczi-ut. Orsolya zárda épület.

*** Köhögés, hurut, rekedtség, elnyálkásodásnál** használjon kizárólag: **Farkas-féle hurut-szeletkét.** Ára K. — 60. Kapható, *Farkas István Apolló* drogeriájában Rákóczi-ut 7/B. Telefon: 13-02.

*** Poloskairtó NOXIN** biztos szer. Ára 1 korona 40 fillér. Kapható kizárólag *Farkas István Apolló* drogeriájában Rákóczi-ut 7/B.

ZENE ÉS MŰVÉSZET

Rózsavölgyi 1915 évi Karácsonyi Albumát ez évben is örömmel fogják fogadni mindazok, kik a múlt évben is vásárlói voltak az albumnak, viszont kárpótlást nyernek igen sokan, akik múlt évben nem vásárolták meg az értékes albumot, mert rövid pár hét alatt teljesen elfogott. Nem akarunk jóslásokba bocsátkozni, de ha végig olvassuk az 1915 évi album tartalmát és ismételtlen megmegezzük annak izlées kiállítását, jogosan hihetjük, hogy a több ezer példányban nyomott első kiadása a kiváló magyar zenegyűjteménynek rövid idő alatt el fog fogyni Nagysikerű operettek, kabaré, műdalok, katona-nóták, szalon-és táncdarabok teszik gazdaggá a 106 oldalas zenegyűjteményt, mely díszes kiállításánál és szolid tartalmánál fogva a legértékesebb karácsonyi ajándék. Kapható lapunk hirdóhivatalában, a helyi könyvkereskedőknél és a kiadónál Rózsavölgyi és Tár-sánál Budapest IV., Szervita-tér 5.

SZÍNHÁZ

Heti műsor.

Csütörtökön: Az ördög.
Pénteken: A bőregér.
Szombaton: Mihály pópá leánya.
Vasárnap délután: Evike.
Vasárnap este: Legénybucsu. (Bemutató előadás.)

Az Ördög. Ma este újból zsufolt nézőtere lesz a színháznak, mint mindannyiszor, amikor a színlap *Molnár Ferenc* kitűnő színművét, az Ördög-öt hirdeti előadásra, mert ez a mindenkorba billő pompás színdarab a maga nagy irodalmi értékével a közönségnek feltétlenül nívós szórakozást nyújt. A ma esti előadás keretében a címszerepet *Sik Rezső* és *Jolánt Fodor* Ella játssza, a többi szerepet pedig *Polgár Mariska, Tóth Elek, H. Kőrössy Juci, Farkas Pál* és *Varsa*.

A színházi bérlet az idény második felére, a tegnapi napon lejárt. Minthogy ezideig a volt bérletközül többen nem újították meg bérleteiket, az igazgatóság közli a publikummal, hogy most már több hely

állván rendelkezésre, a bérelni szándékozók szíveskedjenek a bérlet ügyében a színház titkári irodájához fordulni.

Legujabb táviratok.

A görögök erődítményeiket nem engedik át az antantnak.

Budapest, dec. 15 (Saját tudósítónktól.) A „Secoló” jelenti Szalonikiból: A görögök nem engedték át erődítményeiket az angol és francia csapatoknak.

IRODALOM

A „Vasárnapi Ujság” december 12 iki számának képei közt néhány megkapóan érdekes fölvetel van, amelyekkel teljes mértékben megérzik a háború izgalmát: ugyyszólván harc közben készültek. A többi képek is a háború érdekes jeleneteit mutatják be. Szép irodalmi olvasmányok: Laczkó Géza, és Kuprin regénye, Radó Antal verse Szöllősi Zsigmond tárcája. Egyéb közlemények: képek a Franciaországban internált magyarokról s rendszeres heti rovatok: a háború napjai, Irodalom és művészet, Sakkjáték, Halálozás stb. A „Vasárnapi Ujság” előfizetési ára negyed évre 5 korona. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság” kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem utca 4.)

A szerkesztésért felelősen felelős:
Dr. PAPP KÁROLY.

KIADÓ

Rimanóczy-utca 11. sz. házban (volt Darvas-féle palota.) első emeleten nagyúri lakás, 6 szoba télikert, hall, diszkert, autogarage, központi fűtéssel, stb. 1916. május 1-re. Ugyanott a földszinten egy nagy iroda helyiség 1916. május 1-re. Ezredévi emléktér felé 4 szobás lakás azonnal kiadó. Gróf Vécsey-u. 4. sz. házban (Rulikovszky-ut.) két szép 4 szobás lakás, fürdőszobával azonnal kiadó. Értekezni lehet a

Nagyvárad Takarékpénztárban, Teleky-u. 2.

Bőrhulladék!

Nagyban és kicsinyben Postacsomag mintául bérmentve 10 kor. utánvétellel.

Stern Miklós
NAGYVÁRAD
Kossuth-utca 4. sz.

VIGADÓ

mozgó színház

Nagyvárad, Fekete Sas-Passage.

Ma csütörtökön, dec. hó 16-án

A VÉR SZAVA

szenzációs bűnügyi dráma 3 felv.

Alkohol csempészek

eredeti csempész spanyol történet 2 felv.

A szépítő intézetben.

Bohózat.

AZ ALPOKON.

Eredeti felvétel.

Teljes 2 órás műsorok. Remek szellőztetők. Buffé. Telefon 12-21.

HEGYÁRAK: Páholy-ülés 1 kor. 50 fill. Zsölyve 1 kor. 20 fill. II. hely 60 fill. III. hely 40 fillér.

Katonák őrmesterig és gyermekek félhelyára jegyet váltanak.

Kedvezményes jegyek Sipos tőzsdében Bémer-tér kaphatók.

A **Katholikus Nővédelmi Hivatal** által (Teleky-utca 13, telefon 5-39 szám)

AJÁNLKOZNAK: Posta- és villanyoshoz; gondnoki, házvezetői, irodai munkára; társalkodó-, ápblo- és házi-varrónőnek; irodaszolgának egy férfi, aki tud magyarul, németül, románul, üzletben kiszolgálásra; főzőnőnek cukrász mellé, vendéglőbe vagy intézetbe; felsőruha és fehérnemű varrás-, foltozás-, harisnya-fejelés-, mosás-, vasalás- és könnyebb szücs munkára; házhoz járók takarításra, napszámra; gyermek mellé, szobalány-, minden- és kocsisnak.

KERESNEK: Házvezetőnőt, bejárónőt, egy leányt gyermek mellé, szobalányt és inast.

Mindenre nézve felvilágosítást nyújt a nővédelmi hivatal.

Hivatalos órák vásár- és ünnepnap kivételével:

hétfő, szerda, péntek délelőtt 9-12-ig,

kedd, csütörtök, szombat d. u. 3-5-ig.

A katolikus nővédelmi hivatalban a **TISZANTÚLRA** is lehet előfizetni.

x Egy nagy raktárhelyiség a Szacsavay-utca 11. számú házban **AZONNAL** kiadó. Értekezhetni a Gazdasági és Iparbankrt.-nál.

MIT vegyünk karácsonyra ajándékba azoknak, akik a szépet és a zenét szeretik?

A legértékesebb, a legszépebb és a legnagyobb magyar zenegyűjteményt

RÓZSAVÖLGYI 1915. évi Karácsonyi Albumát.

Ára füzve 5 K, kötve 7 K 106 oldal, 46 értékesnél értékesebb zeneművet tartalmaz.

Kapható lapunk kiadóhivatalában.

Nagyvárad fióktüzletek :

Kossuth-utca 5. Gyárépüle
Rákóczi-ut 2. Bazárépület.
Zöldfa-utca 7.

Nagyvárad fióktüzletek :

Kossuth-utca 5 Gyárépület
Rákóczi-ut 2. Bazárépület.
Zöldfa-utca 7.

Divatos

Elegáns

NŐI CIPŐK

az téli saisonra

igen nagy választékban, szabott gyári árakon kaphatók a

HUNGÁRIA CIPŐGYÁR R. T.

fióktüzleteiben.

Gyártmányaink izléses kiállításuk, kiválóan szép formájuk miatt közkedveitek.

50 fióktüzel az ország összes nagyobb városaiban.

Nagyvárad város tanácsa katonai ügyosztálya.

Ad. 29878—1915 szám.

Hirdetmény.

Mint hogy az utóbbi időben a katonai parancsnokságok azt tapasztalták, hogy a Nagyvárad város mint önálló loáallítási járás területén levő s katonai nyilvántartó lappal ellátott lovak eladásánál a m. kir. honvédelmi minister ur által idevonatkozólag 169905/914 szám alatt kibocsájtott rendeletben foglalt intézkedéseknek egyáltalában nem, vagy csak hiányosan tesznek eleget, ennél fogva ismételtén közhirre teszem, hogy az 1912. évi LXIX t. c. 12. szakas a alapján a honvédelmi minister ur fentidézett számú rendeletével a nyilvántartó lappal ellátott lovaknak állítási járásaikból való eltávolítását betiltotta.

Ezen rendelet értelmében a Nagyvárad városi loáallítási járás területéről a katonai nyilvántartó lappal ellátott lovakat más járás területére eladni, avagy bármi képpen elszállítani tilos.

Aki tehát ezen tilalmat megszegi, az idézett t. c. 20. szakaszának értelmében kihágást követ el — és két hónapig terjedhető pénzbüntetéssel büntetettik.

Ezen rendelet folytán ismételtén felhívom a nagyvárad loáallítási járás területén levő s katonai nyilvántartó lappal ellátott lovak birtokosait, hogy a nyilvántartó lappal s a lójárlattal együtt a most folyó loösszeírás alkalmából legkésőbb folyó évi december hó 31 ig a járlat és a nyilvántartó lap megfelelő kiigazítása végett: a városi tanács katonai ügyosztályánál (Városháza II. em. 32. számú szoba) annyival is inkább jelentkez-

zenek, mert a mulasztókkal szemben a katonai parancsnokságok a legszigorubbann fogják eljárni. — Ezen mulasztás ugyanis szintén kihágást képez s 200 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetettik.

Azon körülménynek ugyanis, hogy a lo katonai nyilvántartó lappal van ellátva a lo járlatára reá vezetve kell lennie, ha pedig az ilyen lo eladatik, csakis ugyanazon loáallítási járás területén lakó egyénnek adható el, a melybe a nyilvántartott lo tartozik, s az eladásnál nem csak a lójárlatot kell átírni, hanem a nyilvántartó lapot is, amit a katonai ügyosztály közvetítésével a cs. és kir. lo nyilvántartó tiszt eszközöl.

Minden egyes katonai nyilvántartó lappal ellátott lo eladásánál, illetve vételénél tehát ugy az eladónak, mint a vevőnek egyaránt kötelességét képezi az eladásnak illetve a vevőnek a katonai ügyosztálynál való bejelentése és a lo járlatának, valamint a nyilvántartó lapnak átíratásáról való gondoskodás, ma is a bejelentés alkalmával a járlat és a nyilvántartó lap is felhozandó és bemutatandó.

Különösen felhívom a figyelmét az itt közölt rendeletre és az abban foglalt intézkedések szerinti eljárásra a lo eladásokkal és vásárlásokkal hivatásszerűen foglalkozó lókupeceknek és loalkuszoknak, mivel több ízben azt tapasztaltam, hogy ezen rendelet szerinti eljárást rendszerint ok mellőzik.

Amennyiben pedig ezen rendelkezés katonai érdekeket érint, mindenkinek kötelessége, hogy ezt kényszerítő eszközök alkalmazása nélkül is pontosan betartsa és a haderő működését mindenben elősegeitse.

Nagyvárad, 1915 december hó 7.

Eleméry Ferencz
katonai ügyi tanácsnok.

BELÉPÉSI FELHÍVÁS

a „Polgári takaré- és segélyszövetkezet“

21-ik ÉVTÁRSULATÁBA.

A „Polgári takaré- és segélyszövetkezet“ 1916. január 1-én új évtársulatot nyit, mely 156 héten át, vagyis 1918. év végéig tart. — Mindenki tetszésszerinti számban jeyezhet üzletrészeket s minden üzletrész után hetenként 1 korona fizetendő. A három év eltelte után az évtársulat feloszlik s az összes jövedelem a résztvevők között felosztatik és mindenki megkapja a befizetett tőkét a felmerült haszonnal együtt.

A szövetkezet célja a takarékoságot előmozdítani és önségélyt nyújtani, amennyiben mindan tag heti betétei által önmagának tőkét gyűjt, mely a heti részletekben való befizetések dacára is a takarékpénztári kamatozásnál magasabb nyeresemény osztalékokat hoz és mert minden tag az általa befizetett összeg 1/10 részét minden előleges bejelentés nélkül kölcsönképp felveheti.

Vidéki tagok a heti fizetéseket postai csekk-lapok útján teljesíthetik.

A szövetkezetbe való belépés alkalmával üzletrészenként 50 fillér beiratási díj fizetendő s egy heti részlet lefizetése után már mindenki megkapja saját nevére irt könyvecskéjét.

Szövetkezetünk jelenlegi tisztelt tagjait, valamint mindazokat, kik az 1916. január 1 től kezdődő 21-ik ciklusnak tagjai óhajtanak lenni, felkérjük, hogy a felvétel iránt intézeti üzlet-helyiségünkben (Kossuth Lajos-utca 6. sz.) mielőbb jelentkezni sziveskedjenek.

Nagyvárad, 1915. december hó.

A „Polgári takaré- és segélyszövetkezet“
igazgatósa.